

Beste vrienden,

Vooreerst wil ik iedereen een voorspoedig jaar toewensen.
Dat 2015 voor iedereen een aangename periode moge worden!

Het komende jaar staan we met onze kring voor een hoop uitdagingen:

- het realiseren van de verschillende nieuwsbrieven;
- de organisatie van verschillende uitstappen (o.a. de abdij van Grimbergen, Mechelen,...);
- het verder uitwerken van onze website;
- het afronden van de archivering van onze bibliotheek en archief;
- het verwerken van de talrijke interessante schenkingen die we al mochten ontvangen en hopelijk in de toekomst nog zullen zien binnenkomen;
- de maandelijkse praatcafés in 't Moment met telkens een specialist die een praatje komt houden;
- de organisatie van "Open Monumentendag";
- het verder uitwerken van onze werkgroepen;

Voor dit alles zijn we nog op zoek naar mensen die met ons willen samenwerken om van Berla een dynamische erfgoedvereniging te maken. Want iedere helpende hand is nuttig en er ligt nog heel wat klaar om aan te pakken...

Wat we evenmin mogen uit het oog verliezen is dat dit alles ook heel wat centen zal kosten. Om dit alles te kunnen betalen baseren we ons op lidgelden en steun vanuit de cultuursector. Verder in deze nieuwsbrief kan je een vriendelijke oproep om ons te steunen aantreffen door lid van onze vereniging te worden.

Tevens zijn we op zoek naar private sponsoring. Meer uitleg hierover vindt je ook in deze nieuwsbrief.

Ik hoop van harte jullie te kunnen verwelkomen op één van onze volgende activiteiten of misschien zelfs als medewerker in één of andere werkgroep.

Met vriendelijke groeten,

Jan Verbelen
Voorzitter Berla

De fanfare Concordia creëerde in 1927 Jan(neke) en Mie(ke). Dichter Jef Lettens uit Meise en beeldhouwer Ernest Salu van Laken (met buitenverblijf in de Zonnelaan in Meise) waren de geestelijke vaders van deze reuzen.

Janneke draagt een blauwe kiel en faas (De Brabantse folklore - september - december 1980 nrs 227 - 228). Zij werden later vervreemd, na een ruzie in de fanfare. De onderstellen werden verbrand.

De hoofden van Janneke en Mieke werden daarom eind mei 1980 volledig hermaakt in isomo door wijlen Wally Laureys (leerkracht plastische kunsten in St.-Theresiakollege Kapelle op den Bos en poppenspeler in Sint-Niklaas). Hij deed dit aan de hand van foto's hem ter beschikking gesteld. De gelijkenis met de oude koppen is bijna volmaakt.

Dat jaar werden ook, dank zij de wijlen Leon Van Malderen, voorzitter van de fanfare Concordia en bakker in Meise, de lijven van beide reuzen hermaakt, zodat de genoemde fanfare weer net zoals in het verleden fier mag zijn op haar reuzen.

Het maken van de kledij van beide reuzen berustte in de bekwame handen van mevrouw Lucienne Lanin, die eveneens alles zo getrouw mogelijk nabootste. Elke foto bracht immers een andere weergave. Mie met sjaal. Mie met kap ...enz. Volgens informatie verkregen van leden van de fanfare werd dan beslist Mieke de kap en het bloemenkleed met blauwe schort aan te passen. Het aankopen van de stoffen was niet eenvoudig. De blauwe kielstof van vroeger was niet meer te vinden. Dan maar naar Schaarbeek waar op de markt nog dergelijke stoffen wel worden verkocht aan vreemdelingen die er talrijk wonen. De vrouwen gebruiken ze nog voor de lange tunieken, die meestal van grijze of donkerblauwe kleur zijn.

De kap van Mieke is eigenlijk een kleed van een koorknaap uit fijn baptist-lakenstof afgezoomd met gekloste kant. Het werd aangekocht op de grote markt in Brussel waar het uit een hoop lommen werd opgediept. Met vaardigheid werd het kleed omgevormd in een voor Mieke misschien zelfs te mooie kap.

De kledij is in feite dezelfde als die van de leden van de fanfare Concordia, die achter de reuzen dansten op de gespeelde muziek.

De dragers zijn in dezelfde outfit uitgedost. Deze is dezelfde als die gedragen wordt door de eeuwenoude Schuttersgilden.

Ondertussen werden ook twee poppen (guignols) van een poppentheater met dezelfde kledij uitgerust. Jan en Mie bestaan dus in drie maten: poppen, mensen en reuzen!

Jan en Mie zijn ingeschreven en lid bij Reuzen Vlaanderen. De provincie en Leca ondersteunen de Reuzengildes van Vlaanderen. Er is een degelijke structuur opgezet per provincie. De hoofdzetel is in Halle.

Er wordt voor leden een gratis reuzenkalender uitgegeven. Reuzen in Vlaanderen probeert de reuzentraditie te laten opnemen in Immaterieel erfgoed bij de Unesco.

Het onderstel van de reuzen Jan en Mie (Sib Meise) werd ook gemaakt naar een ontwerp van Wally Laureys (+). Het bestaat uit 3 delen, die op elkaar geplaatst worden in de 4 hulzen bovenaan.

Ze zijn conisch, wat als voordeel heeft dat, als men ze omgekeerd in elkaar zet, ze minder plaats innemen. <http://fotoalbum.seniorennet.be/JefDC/reuzenmeise>

Achter de nieuwe bibliotheek staat naast de vijver een historisch waardevol tuinhuisje. Dit staat ter beschikking van "de vrienden van de beiaard" en we hebben er de reuzen ingezet.

De vaste dragers zijn twee autochtonen uit de orde van de Sibemol: Frans Lanin zit onder Jan en ondergetekende Jef De Cuyper draagt Mie.

De Cultuurraad van Meise besliste in betere tijden om een derde reusje te financieren: de zoon van Jan en Mie. Maar door interne twisten is dat er nooit van gekomen. Eerder had de Kunstkring van Meise het idee verworpen omdat ze 'geen carnavalvereniging zijn'.

Toen de twee concurrerende fanfares van Meise ter ziele gingen en de derde "Oud Soldaten", die een gelegenheidsfusie van de twee was, zijn de leden van de twee fanfares onder de K.B.G in 1990 samen opgestapt achter de reuzen in de beiaardstoet op de Beiaardfeesten.

Daarna is daar zoveel kritiek en getwist op gekomen dat het bij die enige rondgang gebleven is.

De reuzen gingen ooit op verplaatsing naar Vilvoorde voor het eeuwfeest van de Oud Soldaten. Het is tijd dat we dit erfgoed nieuw leven inblazen, wat reeds gebeurde tijdens de beiaardfeesten van 2006.

Toen het tuinhuis ten prooi viel aan vandalen en de reuzen in de regen stonden hebben wij op de beiaardfeesten 2014 een incident uitgelokt door de reuzen achter te laten in de pastorie St.-Martinus (ook cultuurhuis genoemd). We moesten ze binnen de 24 u. weghalen.

Daarop vroegen wij aan de gemeente om ze daar toch te mogen zetten, in twee verloren hoekjes in het eerste lokaal links, dat al gedeeltelijk in handen is van het Beiaardcomité. We vroegen tevens de kosten voor lidmaatschap van de Reuzen in Vlaanderen en verzekering door de gemeente ten last te nemen.

Op de eerste vraag werd negatief geantwoord zonder alternatief. Voor de financiële kosten werden we naar Berla verwezen. Danny De Volder sponsorde reeds het lidmaatschap en zo kwam de affiche en de kalender in ons lokaal.

Als de reuzen nog buiten komen dan wordt alleszins de eis: de kosten van de verzekering betalen: 250 Euro

Samengesteld op basis van verzamelde teksten. - Zie ook : CD Reuzenliederen

Compositie Jan en Mie n.a.v. het bespelen met hamertjes van de oude beiaard van Jan Govaerts en film Jan Van den Broeck

Leca - <http://blog.seniorennet.be/erfgoedmeise/>

Jef De Cuyper <http://www.jefldc.webs.com>

De ondergrond van ons dorp bestaat o.a. uit zandlagen, afgewisseld met kleilagen en deze zijn zeer waterhoudend. In de onmiddellijke nabijheid van onze watermolen aan de Heidestraat, rijst een helling van ruim 10m in zuid-oostelijke richting omhoog. Vaak was het gevolg van zulke aardkorstbewegingen, dat een breuk ontstond tussen de onderliggende waterhoudende lagen en dat bronnen ontsprongen aan de voet van de helling. Dit is blijkbaar ook gebeurd langsheen de Molenbeek ,waar deze, uit Brussegem komende, Wolvertem binnenvloeit.

Toen onze parochiekerk definitief Sint-Laurentius als patroonheilige kreeg na de kerstening van ons dorp, zou de bron niet langer verheerlijkt worden volgens de heidense gebruiken maar werd ze toegewijd aan de patroonheilige van de parochie en werd voortaan de Sint Laureinsbron genoemd.

Het water van deze bron werd dan ook met de bedevaarders meegegeven die de H. Laurentius tegen allerlei brandziekten kwamen aanroepen.

Hieronder een foto van de huidige bron gelegen vlakbij de Molenbeek te Wolvertem.

Foto Hedwig Begyn

BRONWATER VOOR INDUSTRIEEL GEBRUIK.

Naast het grote nut van deze ondergrondse drinkwaterreserves, werd deze voorraad ook nog aangewend voor industrieel gebruik. Inderdaad, zeker tot aan het begin van WO I, werden in de Baggestraat, zoals de straat vroeger werd genoemd, dierenhuiden gelooid. In de strook tussen de linkeroever van de Molenbeek en de straat waren meerdere putten gegraven waarin de huiden konden weken.

Als men weet dat het grondwater, door de aanwezigheid van de bronnen, op een paar spadesteken diepte bereikt werd, zal men begrijpen dat het vullen van de putten zo was gebeurd. Wanneer de huiden mals waren, werden ze naar de tegenoverliggende schuur van de familie Puttemans gebracht, waar ze verder werden bewerkt. Van de laatste eigenaar van dit gebouw, Pierre Van der Veken, kregen we nog verhelderende gegevens. De schuur waarvan sprake, hoorde vroeger bij de watermolen en werd voor 500 fr gekocht door de familie Puttemans. Deze verkoop werd zeker in de hand gewerkt daar de schuur aan de overkant van de Heidestraat die de eigendom in twee sneed. Bij de afbraak van de schuur bleek dat deze vroeger het atelier was van de leerlooierij. Onder de vloer werden nog twee grote dichtgemaakte putten gevonden, waarin het afval van het leerlooien werd gestort. Ook werden dicht gemetste venstertjes, welke voor het licht zorgden in het atelier, ontdekt. Naast de landbouw was deze leerlooierij een van de schaarse bedrijvigheden van ons dorp. Zelfs van ver buiten het dorp brachten de mensen hier de huiden om ze te laten bewerken.

Ook in de Mottestraat, genoemd naar de motte waarop onze parochiekerk is gebouwd, ter hoogte van huisnummer 12, ligt een bron. Ooit metselde men er een ronde put omheen waaruit de omwonenden water konden putten. Vlak tegenover deze bron woonde de familie Gierts: landbouwers, bierstekers en bieruitzetter. Het was nog de tijd dat de brouwers hier in grote vaten hun bier brachten en dat de bierstekers nadien zelf de flessen vulden. Voor het spoelen van de flessen werd dankbaar gebruik gemaakt van deze voorraad bronwater.

Tientallen jaren geleden werd deze put, op vraag van de grondeigenaar Jef D.W., en mits toestemming van het gemeentebestuur, afgedekt. Hij diende er wel een handpomp op te plaatsen ten gerieve van de omwonenden. Die pomp staat er nog, maar het is zeer de vraag of ze nog gebruikt wordt. Voor een bloemist, wiens serres gelegen waren langsheen de Molenbeek, volstond het een grote betonnen buis te plaatsen boven de opborrelende bron om voldoende water te verzamelen voor zijn bedrijf.

Zijn buurman die mandenvlechter was, kon de ader welke in zijn tuin lag goed gebruiken voor het soepel maken van de twijgen.

Foto Hedwig Begyn

Lang voordat de moderne wasserij "Mon Rêve" van start ging in de Stationsstraat, woonde in de omgeving van de bron een gezin met enkele jonge meiden die wasten en streken voor de grootstad.

Voor het spoelwerk van hun was vonden ze er niets beter op dan met de kuip met linnen naar de bron te trekken en daar de klus te klaren. Maar niet alleen de industrie of het beroepsleven maakte gebruik van het bronwater want de vindingrijke mens heeft sinds zijn ontstaan de wetmatigheid van de natuur-elementen ontdekt.

Er verschenen wind- en watermolens en men is er vandaag zelfs in geslaagd de zonnewarmte via zonnepanelen op te vangen en te bewaren. Zo zag de kasteelheer van Imde met lede ogen dagelijks een debiet van 200 m³ zuiver water in de Molenbeek verdwijnen. Prompt liet hij doorheen veld en bos een twee kilometer lange pijplijn aanleggen van de bron in Wolvertem tot bij zijn kasteel. De buizen hebben een diameter van 12 cm en liggen op een veilige diepte van 1,25 m. Zijn kasteel, nu nog in de volksmond "het kasteel van Goethals" genoemd, kreeg zo een wateraanvoer voor het kasteel, de toebehorende boerderij en de kasteelvijver, maar vooral voor de fontein, het statussymbool. Het hoogteverschil van vele meters was ruim voldoende om een vlotte toevoer te verzekeren.

DE BRONNEN LIGGEN AAN DE BAGGESTRAAT

De oorsprong van de volkse benaming "Baggestraat" en "Baggemolen" welke tot aan WO II werd aangehouden, is nog onduidelijk, temeer omdat op de wegenkaart uit 1711 deze straat naar Brussegem reeds als "Heyestraete" vermeld staat. In het woordenboek vinden we voor "bagge: grote draagmand".

Een zwakke verklaring zou kunnen zijn dat de huiden van de leerlooierij in deze manden naar het atelier werden gebracht en dat de straat zo aan die volkse naam geraakte.

De uitleg van onze geleerde oud-parochiaan Jules Van Hove lijkt toch aannemelijker: "de hele reeks bronnen, waarvan het water onder grote druk opborrelde, maakte van de strook grond langsheen de Molenbeek, een echt moeras. Zo kregen vele plaatsen, naast beeknamen, ook moerasnamen." De naam "bagge" zou volgens dr. Van Hove dus zoveel willen zeggen als "slijk".

DE DEUGDELIJKHEID VAN RET BRONWATER

Door de zorgen van ons gemeentebestuur wordt het water van onze bron nog regelmatig in het labo onderzocht. Midden 2000, bleek het nitraatgehalte wel aan de hoge kant te liggen.

Ondertussen is er door de gemeente een bord geplaatst dat het bronwater niet meer geschikt is voor consumptie.

Originele tekst van Jef Van Den Brande

Foto Hedwig Begyn

Heb je ook een hart voor erfgoed?

Vind je ook dat de zaken van gisteren niet mogen verloren gaan?

Dat ze tenminste bewaard en doorgegeven moeten worden?

Dat het nuttig en interessant is ze veilig te stellen, bekijken, bestuderen en iets bij te leren?

Wil je ook iets lezen of bekijken dat je je van vroeger herinnert of dat al vele generaties geleden hier voorviel?

Wel, dat is nu nét waar we ons met Berla voor inzetten...

In deze gemeente zijn wij de vereniging die dit alles in goede banen probeert te leiden.

Onze VZW heeft sinds 1983 een belangrijk archief en een behoorlijke bibliotheek opgebouwd over het wie, wat en hoe in Meise, Oppem en Wolvertem.

En we leren nog constant bij.

Regelmatig komen er nieuwe zaken boven water waar wij nog van opkijken.

Niet in het minst ook door de giften van inwoners die hun oude documenten en stukken over deze gemeente liever veilig bewaard weten dan ze naar het containerpark te zien vertrekken...

Interesse?

Altijd welkom om iets op te zoeken of een handje te komen toesteken.

Maar je kan ons ook al steunen door gewoon eerst lid te worden van onze kring. Je ontvangt dan info via onze nieuwsbrief, uitnodigingen voor onze praatcafés (iedere maand met een andere spreker), kortingen op onze activiteiten en uitstappen, toegang tot ons archief, enz...

Hoe?

Schrijf € 20 over naar rekeningnummer BE80-7380-4197-7477 voor het lidmaatschap 2015.

Of beter nog: wees een steunend lid vanaf € 40 en dan kom je in onze erelijst in december 2015.

In de melding graag jouw email-adres (of jouw postadres), dan zorgen we dat je ook op de verzendlijst van info en uitnodigingen staat.

Mogen we op jouw steun rekenen? Ons contacteren kan door:

ofwel een briefje naar BERLA VZW - Brusselsesteenweg 44 bus 1 - 1860 Meise

(of geef het af aan iemand van de bibliotheek, die bezorgen het ons dan wel)

ofwel een mailtje naar erfgoedberla@live.com

DE "PJEEREPATERNOSTER"

De zogenaamde "pjeerepaternoster" die we hebben leren kennen in de verhalen van Ernest Claes, blijkt dan toch géén product te zijn uit het Hageland alleen.

Hij was blijkbaar ook bekend in onze streken, in Mechelen is naar het schijnt een versie bekend die slechts weinig verschilt van degene van "Wannes Raps" uit de gelijknamige novelle.

Enkele mensen, die me hierover op het praatcafé van Berla in januari aangesproken hebben, vroegen me naar deze fameuze "pjeerepaternoster" die ik even had aangehaald.

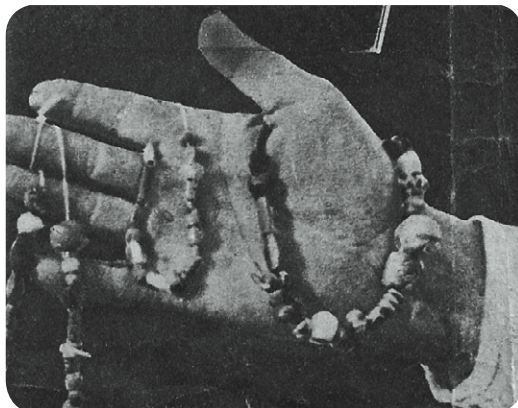
Ik wil wél benadrukken, dat deze "litanie" die uit Rupelmonde afkomstig is, voor ons, nuchtere mensen van deze tijd, zonder twijfel belachelijk en archaisch overkomt, maar ik kan jullie verzekeren dat, wanneer het, bezwerend, in het licht van alleen maar het "lanteireke'n" in de hals van de Leuvense stoof, werd uitgesproken, een soort huivering over de rug deed lopen, die moeilijk te omschrijven valt.

Ik heb deze versie van "onze pee", een geboren verteller, iemand waar ik als kind naar op keek, en die in mijn ogen, alles kon en voor wie niets onmogelijk was. Terwijl anderen, en misschien ook hij zelf, stiekem lachten met zijn "pjeerepatrnoster", heb ik hem opgeschreven en kan hem, zoveel jaren later, nog eens "onder de mensen" brengen...

Ik weet het, 't is te zot om los te lopen, maar, dit is hem!

Misschien zijn er andere versies, en het zou interessant zijn om te vergelijken.

William Van Hemelrijck

's Vaders, s'zoons, s'heiligen giëstes amen

Onder Pontius bij Pilatus, gekroest, gesteurven en begraven, twie, te wete'n 't kwaet maä'n, zonder verliesen deugd'n oefen'n, drij, beraa, belaeidenis en voldoening.

Octus boctus ne kalverstjeit da gekroekt es, nen hond da giëne stjeit enei es ni bekwaem zai gat te bedekken.

Vrien'n 'k laet ale zeker wete'n, in 't land va ribbedebie, wae dat de kiekere'n deur heule gat schraan, d' haene mé heule stjeit basse'n en de keizeboterhamme'n aen de wissestroeiike'n wasse'n.

Dae kwaeme'n twie rabawen aen, die vroege'n de dobbel weik, en ik zaa niè, en dobbelde mee, en ik won er zeve'n dubbelschulde'n mee, mae ik aa ze wel.

Toen kochte k'ik e klaa blind pjeireke'n mae 't zag wèl, ik mainde zeve'n ure veurewaits te raan, mae 'k reder acht achterwaits.

Toen kwam ek deu een gruu waa gegaen, dae vond 'ek een "boebele "kerke staen.

Dae was nen "hulzepaep" de mis aen't leze'n, ze looie'n er mee de schuurpoëten en ze drësten 'n waiewaeter met de "vleugelgeer", vanachter oep main'n hiel.

Ik mainde dat er zeve'n tonnen botermelk al oeit den tore'n viele'n as ek da vernamp.

Toen was't taïd da'k oeit die kerk kwamp

Toen kwam ek bai een aa vraa, en 'k vroeg eraen of da ze main klaa'n blind pjeireke'n ni gezien enaa.

Ze paasdege va jae, mae ze zaa van niëje, en ze wist het wèl te waiz'n.

't Lag in nen drueege grëcht verdroenken, waer in zev'n jaer giëe waer in gestaen enaa, en ik wettege mai mèske'n oep maine schoen, veu mai klaa'n blind pjeireke'n zai vel af te doen.

Haat, kwaan, kwelliaat, botermelk en raepzaat de hoop die sprak da ze vanzeleive'n giëen beitere zoeip geëten had

Lauwel en Pauwel en zwette piër meniër.

Toen kloptge'n ik oep die helse deur, en dae kwam ne klane'n duvel veur, en ik vroeg mè fatsoen oem main wandeling ès meug'n voeits te doen.

Hij was er wriëd over kontènt, mae dae was nog altaïd ne klane'n duvel oemtrent. Toen kwam ek oep het helse plein, dae lag iet te brannen lek solfer en vernijn. Toe kwam ek oep de "salette", dae lag Lucifeir ziek in't bedde.

Toen kwam ek deu nen appelleir gegaen, dae vond ek ne klane'n duvel staen al me een pan, en dane zaa, 'k bak vandaeg koeke'n veu allemann, en 'k kreeg dae iëne van. Hij zag zoe graat en zoe voeil en zoe zwet, ik kreeg er een walging van aen m'n hèt, en 'k kieërde m'n hèt wederoem en ik gaf den duvel z'ne koek verroem.

Maine meemaet die d'r van at, kreeg oeër'n lek een kat en ne stjeit ae zai gat, waedat den duvel oepzat, die al da koek'nbeslag oeit at.

As 'k toeiskwam, vond ek t'alles verkiërd, main vraa vond ek "geregeld" in twie "rolleboeizen", De maen die scheen al zo naig in de messink, 't kalf lag in de wieg, den hond die baste da'k zaa gaen zoeipe'n hemmen.

Zutem zatem zaegemeil, haat kwaan kwelliaat, botermelk en raepzaet, d'hoop die sprak, das ze vanzeleive'n geen beiter zoeip geëten had Lauwel en Pauwel en zwette piër meniër.

S' Vaeders, 'soons 's hailige'n giëstes amen.

Hulze paep = wellicht een hagepreker

Vleugelgeer = denklijk een soort handborsteltje, gemaakt van een ganzenvleugel, vroeger ook gebruikt om zand, gebruikt voor het drogen van inkt van het perkament te vegen.

Zoeip= zuip= een soort dikke brijsoep, soms met alcohol "verrijkt" - Salette= ziekenzaaltje???

Geregeld= regelmatig ? - Rolleboeize'n = rollebuizen= ???

De tussen aanhalingstekens gezette woorden, kan ik zelf niet goed thuisbrengen, voor sommige heb ik wel een plausibele verklaring, maar andere weet ik niet te plaatsen... Misschien kan u me helpen? Neem dan even contact op...

De geschiedenis van Westrode - Archeologische opgravingen in 2007

Een uitvoerige geschiedenis van Westrode beschrijven is moeilijk daar de parochie Westrode zeer jong is, en er dus geen oude parochiearchieven zijn waaruit we kunnen putten. Maar het gebied als woonplaats daarentegen is zeer oud. Tastbare bewijzen ontbreken evenwel.

Eerst iets over de benaming **Westrode** zelf; als "**weistroeë**" uitgesproken in het plaatselijke dialect. In bepaalde akten van de 13de eeuw komen vermeldingen voor als "Wersrode", "Wesrode". En in "Het Kaartboek van de "Gemeente Wolverthem", opgemaakt door J.B. Van den Steen, komen we de schrijfwijze "**Weisrode**" tegen. Dit kaartboek dateert van 1821 maar steunt wel op oudere gegevens.

"**Rode**" betekent oorspronkelijk een woeste grond, ingenomen door heide en meestal bos dat voor ontginning in aanmerking kwam, om er min of meer vruchtbare landbouw- of weidegrond van te maken. Daarom moesten de struiken en bomen worden gerooid. Rooien of roeien betekent uitrukken, uittrekken of 'uitdoen'. Deze woorden doen ons onwillekeurig denken aan een roei of roede als landmaat voor een bepaald stuk ontgonnen grond.

Dat de bewoners van Westrode die aan landbouw of veeteelt deden, het niet onder markt zullen gehad hebben, bewijst nu nog de huidige structuur van de grond; zompig moerassig. Rode, als landschapsaanduiding is zeker niet vreemd in de omgeving. Denken we maar aan **St. -Brixius-Rode**, **Nieuwenrode** en **Rossem** (Rothem afgeleid Rode-heim) een woonplaats op een ontgonnen stuk bos of "rottering" zoals de huidige bewoners sommige zompige delen van het dorp nog noemen. Tot zover voor het woorddeel "**rode**".

Het eerste "**West**" zou kunnen duiden op ten westen van, of een woongebied gelegen ten westen van een ontgonnen gebied. Maar laten we ons door deze bedenkingen niet misleiden. In "**Wersrode**" zagen etymologen het woordje "**wers**" of "**wars**" wat in het Oud-Saksisch en in het Oud-Nederlands; slecht, kwaad of onvruchtbaar betekent. Wat heel toepasselijk is op Westrode. Het laagst gelegen gehucht van Wolvertem, slechts 10 à 12 meter boven de zeespiegel, en waarvan de meest vochtige plaatsen de Varkensputten, de Mierenest en de Braam zijn. Vandaag nog wordt het woord "**dwars**" uitgesproken als "**dweis**" in het dialect van Westrode.

Als besluit nemen we aan dat Westrode betekent: een 'rode' van 'mindere kwaliteit', van geringe of kwade uitbating. In de toponymie zijn er voldoende littekens van deze eigenschap:

Lettelingen (Petit-Enghien), Kwaadmechelen (het mindere), Kleine Brogel, (het mindere), Wanrode of Wersrode, (mindere, slechtere, kleinere, kwade), Wersbeek (dwars of dwèis), enz....

Wanneer is men nu met deze ontginning begonnen?

Tijdens de Romeinse en Frankische overheersingen bestond de omgeving van Wolvertem voornamelijk uit zware bebossing afgewisseld met moerassen en plekken heide. Van Romeinse, Frankische of zelfs Keltische bewoning werden er tot nu toe in Westrode geen sporen gevonden. En aangezien de Franken meestal in familie- of stamverband samenwoonden mag de bewoning van het gebied Westrode eerder schaars worden genoemd vóór de ontginning ervan.

Dr. J. Verbesselt schreeft in één van zijn werken "Het parochiewezen in Brabant tot de 13de eeuw" het volgende: (Deel IV)

"Wolvertem kan in de 12de, 13de eeuw in twee welbepaalde delen ingedeeld worden. Wolvertem zelf met Meuzegem en een deel van Imde zijn sinds lang de vruchtbare akkers. Al het overige is nog bos en heide, op enkele uitzonderingen na. Men spreekt in de eerste helft van de 13de eeuw nog voortdurend van het "**nemus de Wolverthem**", ook "**Forest**" geheten, dat op zijn beurt is onderverdeeld in verscheiden "**silva**", aldus herhaaldelijk genoemd tussen 1215 en 1224. **Nemus** betekent bos met weiden (soms ook aanplanting). **Silvae** zijn bossen met meer kreupelhout en gewassen. Alleen "**Novum Sartum**" "**Neuenroth**" of **Nieuwenrode** - -gedeeltelijk op Meise en Wolvertem gelegen - vormt hier sinds het einde van 11de eeuw een nieuw ontgonnen gebied dat de abdij van Grimbergen tussen 1140 en 1225 uitgebaat heeft tot een groot hof.

Deze periode is belangrijk voor het rooien van het woud. In de oorkonde van Hendrik III, hertog van Brabant, in 1251 gedateerd, wordt er melding gemaakt van nieuwe winningen en hoven. Hierdoor verandert Wolvertem in de 12de en de 13de eeuw geheel van uitzicht."

De naam **Westrode** vinden we voor het eerst vermeld in een verkoop van een bos aan het klooster van Nieuwenrode, en het verwerven van cijnsgebied door de abdij van Grimbergen.

"In mei 1245 verklaart Walterus de Sotteghem dat één van zijn leenmannen, Oliverus de Saventis, met zijn toestemming 9 bunder bos - cum silve, cum prati, cum terre - verkoopt aan de abdij. Bij deze plechtigheid waren alle mogelijke rechtspersonen van Wolvertem aanwezig: de homines-leenmannen van Walter van Sottegem; de zeven schepen van Wolvertem : Egidius van Weresrode , Arnoldus Coman, Johannes de Linthout, Godescalcus de Loveghem, Arnoldus Paita et Willelmus; de mansionari van Wolvertem, de heren van de abdij en de meier van de hertog."

"Het cijnsgebied werd in tweemaal verworven, nl. In 1227 en in 1247. In 1227 verleent Walterus de Sotteghem een oorkonde waardoor hij 33 $\frac{1}{2}$ bunder cijnsgoed verkoopt aan de abdij van Grimbergen, gelegen cum juxta **Weresrode (Westrode)**, cum juxta Ingelmarsdike, in het Noorden van Wolvertem. (Zie hierover "De toponymie van Wolvertem", van Marc Gillisjans.)

Westrode op de Kaarten van de Ferraris (1770 - 1777)

Het is nog lang dat Westrode een uitstrekt bos- en heidegebied zal blijven . Maar toch is het gebied onderhevig aan allerhande verkavelingen tussen de Heren of de Geestelijkheden (in zonderheid de kloosters of abdijen van Dielegem en Grimbergen).

De oudste rode-ontginning is ongetwijfeld **Sint-Brixius-Rode**, en toen er later een nieuwe ontginning ontstond noemde met het ter onderscheiding van het "oude" Rode, **Novum Sartum**, d.i. **Nieuw-Rode** of met de verbuiging... **Nieuwenrode**... zoals men het heden ten dage nog noemt

Een tweede rooiingsperiode vindt maar plaats in 1686. Waarschijnlijk is **Westrode** één van de laatste stroken die werden ontgonnen en bewoond.

Voor alle duidelijkheid: het **Rode van 'Westrode'** ligt ten noorden of ten noordwesten van de oude "Rode-toponiemen". Moest het inderdaad gaan om een ten westen gelegen rooiing, had men zeker de bewoning "**Westerrode**" (zoals Westerlo, Westerschelde, enz....) geheten, of naar het voorbeeld van **Nieuwen-Rode; Westen-Rode** (zoals "Westenwind" en andere verbindingen).

Daarbij wordt in het dialect “west”, west uitgesproken en niet ‘weiës” zoals in ‘weiëstroee’. Er werd tamelijk vroeg (16de -17de eeuw) een epenthetische ‘t’ tussen geplaatst, zoals bij **Nieuwenrode**; een ‘d’: in het dialect ‘nuëvendroeë”

In de 13de eeuw is dikwijls sprake van de “**Bosschen van Wolverthem**”. De huidige restanten te Westrode van dit groot bosgebied zijn de **Verkensputten, Stoppelenbos, Zesbunder en Leefdaelbos**.

De hoeve “**Klein Nerom**” in de huidige Patattestraat is één de voornaamste van Westrode. Zij was eertijds omwald. Door de ontbossing rond deze hoeve onstond de **Boskant**. Hier gingen de landarbeiders en de enkele kleine boeren zich vestigen. Ondertussen werden er ook wegen getrokken tussen de hoeven van de woonkernen te Westrode, Boskant en Nerom. Nog groter was de ontginning van de **Zusters van de Roos van Jericho** die te Brussel woonden en hier op de plaats van de A 12 een biezonder grote hoeve uitbaatten: “**Het Hof van Jericho**”, geheten. (zie hierover : “Toponymie van Wolverthem”, door Marc Gillisjans)

Westrode was in de 15de en 16de eeuw één bosgebied met drie open plekken: **Westrode, Boskant en Nerom**. **Westrode** maakte van oudsher deel uit van de Parochie Wolverthem waarvan de priesters werden aangesteld door de **abdij van Dielegem**.

De “**Grote Boshoeve**” in de huidige Jan Hammeneckerstraat ontstond in de 17de eeuw, toen de bevolking sterk was toegenomen. Ook de **Braamhoeve** was uit deze periode en ontboste de **Verkensputten** en de **Mierennest** ontstonden.

Naast de genoemde boerderijen vonden we in 1717 een herberg genaamd “**In ‘t Hondsgat**” en bewoond door een zekere **Jan Mertens**, die ter plaatse zijn bier brouwde.

In 1846 stonden te **Westrode, Boskant en Nerom** 252 woningen. Toen werd onderwijs gegeven in de Westrodestraat. Later werd er een nieuwe school gebouwd in de vroegere herberg “**Van Caesbroeck**”. Rond 1870 werd in de Westrodestraat een windmolen opgericht. Tijdens de eerste wereldoorlog werd deze zodanig beschadigd dat hij in 1920 werd afgebroken. In 1872 werd er in de Patattestraat een gemeenteschool opgericht.

Zie verder nog “wers”, in het Woordenboek der Nederlandsche Taal. + idem voor “wan”

Tekst ingezonden door Willy Kerremans naar teksten van Frans Meskens en Michel Van den Broeck

Iets opzoeken in ons archief? Tja, dan zijn er spelregels...

Berla heeft sinds 1983 een uitgebreid archief en een behoorlijke bibliotheek bijeengekregen, maar da's natuurlijk geen doel op zich.

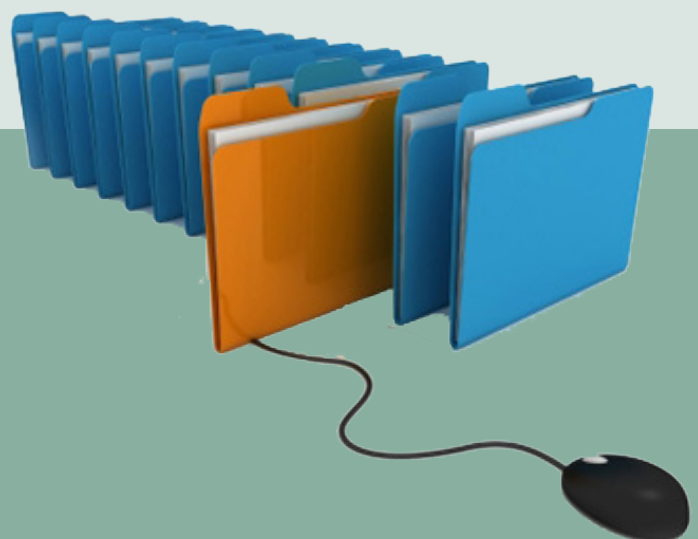
We moeten ons de vraag durven stellen waar dat allemaal goed voor is...

Vanuit onze achtergrond is er eensdeels de bekommernis om die informatie en die stukken te bewaren, veilig te stellen en later te kunnen doorgeven naar volgende generaties. Net zoals wij ze op onze beurt als geschenk van onze voorgangers hebben gekregen.

En anderdeels is het niet de bedoeling ze daar ongebruikt op te stapelen en onder het stof te laten liggen: we moeten er iets uit kunnen leren, het moet allemaal ter beschikking staan van wie er interesse voor heeft.

En dus hebben we geprobeerd om, heel realistisch en net als onze zusterverenigingen, een evenwicht tussen conservatie en terbeschikkingstelling te vinden. Vandaar dat we een consultatiereglement hebben opgemaakt dat beide objectieven probeert te verenigen.

Dat is niet definitief en "voor altijd"... zo zijn bijvoorbeeld de huidige openingsuren een gevolg van de mensen die op dit ogenblik bereid zijn ons daar een handje bij te helpen: als we hier nieuwe vrijwilligers voor zien opdagen, dan zullen die zeker uitgebreid worden.

Maar om even samen te vatten, dus hierbij onze spelregels:

Wanneer?

Iedere eerste woensdagnamiddag van de maand én ook op afspraak (na een mailtje naar erfgoedberla@live.com).

Consulteren?

Er zijn open rekken met algemene werken waar iedere bibliotheekbezoeker vrij toegang tot heeft, maar alles wat in de kasten of in onze opslagruimte zit is alleen toegankelijk voor ingeschreven leden én na aanvraag via onze medewerkers.

In het verleden werden we al geconfronteerd met bezoekers die op een onvoorzien moment binnenwandelden en zich zelf toegang probeerden te verlenen tot ons archief.

Het is begrijpelijk dat dit toch eigenlijk helemaal niet kan.

En verder:

- de consultatie zelf is kosteloos en we helpen ook daar waar we kunnen;
- in principe moet alles ter plaatse geraadpleegd worden - als er bij uitzondering iets uitgeleend wordt, kan dat enkel na voorafgaande en specifieke toestemming door de Raad van Bestuur;
- vaak betreft het hier stukken die uniek en onvervangbaar zijn, dus moeten we daar puur materieel voorzichtig mee omspringen. Er zijn bijgevolg een aantal beperkingen voor de manier waarop ze gemanipuleerd en eventueel gereproduceerd kunnen worden (alleen op de aanwezige fotokopieermachines, en soms alleen via foto's). En natuurlijk, qua gedrag speelt het gezond verstand en de beleefdheid wat de omgeving betreft;
- we staan er op alles uiterst correct te laten verlopen qua auteursrechten en bronvermeldingen;
- en indien er toch vragen of problemen zouden de kop opsteken, beslissen eerst en vooral de mensen van de kring die het archief beheren. Eventuele betwistingen komen dan later mogelijk op de agenda van de Raad van Bestuur, die een definitief besluit velt.

De volledige en exacte tekst kan je terugvinden in de hoofdbibliotheek aan de Brusselsesteenweg (aan de kasten op de eerste verdieping) of op onze website erfgoedberla.be (en dan doorklikken naar "onze kring").

Kortom: we proberen het iedereen zo vlot en aangenaam mogelijk te maken, maar tussen droom en daad staan er wel degelijk enige praktische beperkingen...

PRAAT CAFE

erfgoedkring vzw

Het volgende praatcafé gaat door op donderdag 12/02/2015.
Deze keer verwelkomen wij dr. jur. Wim Van der Elst die ons een uiteenzetting zal geven over de Meiselaan, het megalomaan project van Leopold II. De laan met een breedte van 156 m zou vanaf Laken tot Meise lopen.

Toegang vanaf 18u30, aanvang presentatie om 19u30 in " 't Moment van Meise"
Brusselsesteenweg 40 te Meise.

Layout Hedwig Begyn

Volgende praatcafés:

12/3/2015 Jef De Cuyper

(foto) blogs Erfgoedmeise & enquetes

Een degelijke werking van onze VZW garanderen, het kost allemaal handenvol geld.
En het lidgeld alleen dekt deze kosten natuurlijk niet.
Daarom zijn we onze sponsors, die ons financieel en logistiek willen steunen, zeer erkentelijk.

Interesse om ons gezamenlijk erfgoed ook een hart onder de riem te steken?
Of gewoon te tonen dat je de doelstelling van onze kring een warm hart toedraagt?
Neem dan gerust contact op met ons via erfgoedberla@live.com

Als sponsor word je een heel jaar lang op onze website, in al onze publicaties en in al onze nieuwsbrieven vermeld. En die hebben momenteel een oplage hebben van meer dan **1000 emailadressen**.

Bijkomend worden er tot **300 papieren exemplaren** van dit alles bij vrije beroepen, rusthuizen, culturele centra, in het gemeentehuis en bibliotheek enz. verspreid.

Vanaf een sponsoring van € 100 is de sponsor vrij om een banner of een reclamebord op een van onze jaarlijkse evenementen te zetten. We vragen wel dat de sponsor dan zelf instaat voor de plaatsing. En ter info: tijdens het jongste evenement in Oppem waren er ongeveer **2.000 bezoekers!**

Als kers op de taart kan bij sponsoring vanaf € 100 de opmaak gratis door onze graficus gedaan worden, wordt er ook een rechtstreekse doorklikmogelijkheid of QR naar jouw eigen website voorzien.

Voor de kleinere kaders moet je zelf een in te scannen lay-out of een elektronische versie te bezorgen.

We leveren natuurlijk een betalingsattest af dat je voor inbreng in de algemene onkosten van jouw bedrijf kan gebruiken.

Op de volgende pagina vind je prijzen en formaten.

Jan, Dirk, Hedwig
Het Berla-sponsorteam.

**SPONSORS
GEZOCHT**

65x45mm

BASF

We create chemistry

€ 50,-

65x45mm

CARROSSERIE BEUCKELAERE KOEKELARE

€ 50,-

65x45mm

SELEXION PC

PAGE COMPUTERS

Casselstraat 212 - 8970 Poperinge - T: 057/34.67.67
info@page.be - page.selexion.be

€ 50,-

130x90mm

ONE MATCH WONDER.

€ 100,-

65x90mm

How To Get Free Publicity To Sell Your Books

Julie Joyce
BookTourRadio.com

€ 75,-

203x143mm

WiFi-PUBLICity®

Digital Marketing Live

&

&

=

Instant
Publicity

Free internet access
without login

3 dynamic landingpages

Launching price:
EUR 1055 *

Content
Manager

- Easy to operate
- Can be scheduled individually

€ 300,-

* Yearly licence, 3-year contract

Wil je deelnemen aan één van onze werkgroepen? Wil je zelf een werkgroep oprichten rond een bepaald thema? Laat het ons weten door het formulier in te vullen op: <http://goo.gl/VrNPCy>

Bezoek onze Facebook pagina,
je vindt ze op <https://www.facebook.com/erfgoedberla>

Interesse?

Je kan het formuliertje met je kandidatuur met de post sturen
of deponeren in de brievenbus Brusselsesteenweg 44 bus 1 aan de BIB te 1860 Meise.

Naam: _____ GSMnr: _____

Straat: _____ Nr: _____ Te: _____

Email: _____ @ _____

Losse medewerker? ☐	Vaste medewerker? ☐	Sponsoring? ☐	Website maken? ☐
Facebook maken? ☐	Foto's nemen? ☐	Archiveren? ☐	Brochure maken? ☐
Foto's scannen? ☐	Weblog maken? ☐	Organiseren? ☐	Teksten schrijven? ☐
Deelnemen vergaderingen? ☐	Documenten inscannen? ☐	Gewoon meehelpen? ☐	Rondleiding geven? ☐

Hieronder vind je misschien werkgroepen waar je bij wil aansluiten?

Algemene werkgroepen

- Archivering: Historisch archief
- Archivering: Inzamelen en digitaliseren
- Archivering: Kunstschaten
- Archivering: Verenigingsleven
- Marketing en vormgeving
- Tijdschrift en nieuwsbrief
- Praatcafé
- Organisatie evenementen
- Familiekunde
- Archeologie
- Toponiemen
- Monumentenzorg
- VZW Rechtspersoon
- ICT
- Contact met andere gemeentes
- Subsidiëring
- Fondsenwerving

Werkgroepen rond specifieke onderwerpen

- Familie Bulthé (Vliegtuigbouwers)
- Vrije radio's
- IJskelders
- Zelf een werkgroep voorstellen

Omschrijving _____

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Werkgroepen rond de verschillende leefgemeenschappen

☐ Amelgem	☐ Nerom
☐ Eversem	☐ Oppem
☐ Hasselt	☐ Rossem
☐ Imde	☐ Sint-Brixius-Rode
☐ Limbos	☐ Slozen
☐ Meise	☐ Westrode
☐ Meuzegem	☐ Wolvertem

Weet nog niet maar word graag op de hoogte gehouden via email Per post